

CUNOAȘTERE ȘI CREAȚIE – PRECUMPĂNIRI

Knowledge and creation – Beginning thoughts

Dr. Grigore Bușoi

Motto:

Existăm vertical, sub lumină și prin rădăcini

Formarea mea cunoscătoare s-a dezvoltat în relație cu lumea satului, elogiată de Lucian Blaga și Liviu Rebreanu, într-un naturism arhetipal, o adevărată alchimie spirituală, și prin mărgăritarele limbii române, care au chezașuit definirea și înțelegerea vieții (Slavă lor!).

Perceperea ființării a fost dată de pătrunderea înțelesului unor cuvinte cheie – muncă, răspundere, cinste, iubire, învățătură, întraajutorare, continuitate –, pași în hora vieții, precum și de unele voroave – dublete, care pun în tensiune existența, deseori ca antinomii: urcare – coborâre, răsărit – apus, stea – vatră, lucrare – hodină (sărbătoare), mamă – icoană.

Aș putea spune de la început că în copilărie am cunoscut spațiul mioritic, în deal, la bunicii paterni, în vale, la bunicii din partea mamei. Iar sinusoida deal-vale este nuanțată cu subtilități prin poezia anonimă a seminției noastre și prin cântecul popular. Redăm câteva versuri: *Arde, Doamne, dealurile/ Să rămână văile./ Să se-adune dorurile!*

În privința vocabulei *stea*, datele implementării sunt variate: nopțile de vară cu stelele căzătoare, sărbătoarea de Crăciun, când copiii mergeau cu Steaua, în cântări variate: *Steaua sus răsare/ Ca o taină mare... sau Moise și cu Aron/ Amândoi țineau de tron...* Tot aici am putea adăuga „stelele” lui Eminescu: „Luceafărul”, „La steaua” sau „Rugăciune” (*Noi, cei din mila sfântului/ Umbră facem pământului...*).

Picurăm un divertisment intelectual: o stea pe cerul României, un om devenind legendă, născut în 1818, pe care îl vom aniversa cu câteva zile înainte de Centenarul Marii Uniri, revoluționarul transilvănean de la 1848, autorul celei dintâi antologii a literaturii române, profesorul mult iubit al lui Mihai

Eminescu – Aron Pumnul – poartă un nume incitant: *Aron* (fratele lui Moise) și *Pumnul*, echivalentul în limba română al lui „Faust” (opera lui Goethe). Un copil de țăran din Țara Făgărașului să fie predestinat cu un asemenea nume – Aron Pumnul?!

În completare, prezentăm o formulare gorjenească de avertizare: „Când ți-oi da un potârnoc (pumn), vezi stele verzi!”.

În ceea ce privește *vatra*, poposim în relevăriul satului cu versurile lui Tudor Arghezi: *El singuratic duce către cer/ Brazda pornită de la vatră...*

Pentru mine, *mama* este percepută ca o *particulară floare, plină de miresme, în tăria universului*.

Incursiune biografică și profesională

M-am născut la 26 aprilie 1938 în localitatea Vierșani: șanul (calapodul) formării vierului (cultivatorul viței de vie). Satul, fostă comună cu vestigii arheologice din antichitate, se află în județul Gorj, la sud de orașul Târgul Cărbunești, pe linia care unește Vladimirusul lui Tudor Vladimirescu de Hobița lui Constantin Brâncuși. Satul este situat în apropierea unor întinse podgorii care ocupau dealurile: Culmea Viișoarei, Ceret, Seci etc., unde-și găseau locul multe pivnițe de vinuri.

Ca notă particulară, fiecare gospodărie avea o *hălângă* (viță de vie întinsă la culmea casei, adică la prăjina orizontală de la marginea acoperișului).

Am absolvit în București, în 1955, Liceul Mihai Eminescu și, în 1961, Facultatea de Medicină Generală.

Am fost extern și intern prin concurs, când am cunoscut mari personalități ale medicinei românești. Am efectuat stagiul în mediul rural la Circumscripția Sanitară Urluieni și Colonești din regi-

unea Argeș. Am fost medic inspector la Direcția Sanitară a Raionului Costești, unde am obținut cel mai scăzut indicator al mortalității infantile pe regiune.

Am devenit medic de medicină generală în București, prin concurs, ocupând inițial Circumscripția 198 din Sectorul 5, după care m-am transferat la Dispensarul Apusului din Sectorul 6, unitate ce a devenit un centru de referință al asistenței medicale primare.

Activitatea mea ca medic de medicină generală este consemnată în diferite materiale apărute în Revista Medicală Română (Nr. 3-4/ 1999; Nr. 2/ 2003; Nr. 3/ 2012; Nr. 2/2014).

Preocupări, funcții și realizări care sunt de reținut:

– Am fost primul președinte, medic de medicină generală, al Secției de Medicină Generală din București, filiala USSM, fapt care a permis stabilirea bazelor organizatorice ale medicinei generale la nivelul țării. În acest context, conducerea Societății de Medicină Generală, filiala București, a fost transmisă Dr. Mircea Iorga, iar Dr. Adrian Restian, adus din Brașov, și dr. Alexandru Gheorghiu, transferat de la Institutul Pedagogic (odată cu desființarea lui), au fost puși în sarcină, toți obținând rezultate deosebite în dezvoltarea medicinei generale pe plan național.

– Am fost secretarul general și apoi președintele Societății Naționale de Medicină Generală din România.

– Am scris în 1990 *Bazele teoretice și practice ale medicinei generale* în cartea „Medicina Generală”, vol. 1, sub redacția acad. Marin Voiculescu. Date despre pionieratul acestui demers pot fi găsite în ziarul „Muncitorul sanitar” din 19 iulie 1990, când trei personalități ale medicinei românești, Prof. Dr. docent D. Dumitrașcu (Cluj), Conf. Dr. J. Hurjui (Iași) și dr. Constantin Bogdan (București), iau în dezbateră cartea.

– Am contribuit decisiv la obținerea specialității pentru disciplina de medicină generală, în 1991, în timpul ministeriatului Prof. Dr. Dan Enăchescu.

– Din 1992, sunt redactorul șef al Revistei Medicale Române.

– I-am adus în România pe prof. dr. C. Jan van Es din Olanda și pe președintele WONCA, varianta europeană, inițiative care au avut urmări fericite în dezvoltarea medicinei generale/medicina de familie (MG/MF) din țara noastră.

– În 1999, am susținut doctoratul în medicină cu teza „Aspecte ale sănătății și patologiei familiei din perspectiva antropologică”, doctorat început sub conducerea Prof. Dr. Victor Săhleanu, avându-i ca

referenți pe Acad. Dr. Constantin Bălăceanu-Stolnici, Prof. Dr. Dan Enăchescu și Prof. Dr. Ioan Brațu Iamandescu.

– În 1997, îmi apare cartea „Din adânc spre cele înalte. Eseurile unui ostenitor într-ale medicinei”, Editura Amaltea, București.

– Fac parte din Societatea Medicilor Scriitori și Publiciști din România și sunt membru în Colegiul Redacțional al Revistei Literare „Fântâna din Kos”.

– Am primit de două ori „Diplomă de excelență” din partea Asociației Medicale Române.

Acumularea cunoașterii prin cursivitatea și simultaneitatea informațiilor

Încercăm să prezentăm, într-o configurație mentală, avuția de gânduri pe care le-am nutrit în cursivitatea și simultaneitatea lor, grație unor lecturi variate ce au condus la o sporire a masei cunoscătoare, implicit la creșterea altitudinii cunoașterii.

De pe această nouă platformă s-au stârnit imaginația și forța corelațiilor, facilitându-se apariția unor formulări inedite.

Am observat că omul este un tot, o unitate într-o cuprindere largă, sub domnia sincronică a formulei „7S”: *specie, subiect, societate* (membru al ei), *sistem* (de asistență), *sănătate* (factor de referință), *susținere* (elemente asiguratoare ale existenței), *supraveghere* (agent specializat).

Din perspectivă medicală și culturală, ființarea lui *homo sapiens*, o punem în valoare sub autoritatea a trei nume: Gilbert Durand, Gaston Bachelard, C.G. Jung.

Durand ne propune un umanism plenar ce se întemeiază pe cuceririle științei și pe comuniunea arhetipală a sufletelor. El susține libertatea și demnitatea vocației ontologice a personalității. Atunci apare, firesc, și o pedagogie a imaginației, ca realitate antropologică.

Bachelard proiectează acțiunea medicului din perspectiva virilității ființei gânditoare, a îndrăzneții omenești cu transformarea energiei psihice în imagini cu dublă deschidere: ființa noastră proprie și ființa lumii. În dihotomia Om/Natură, Bachelard ne restituie demnitatea cosmică a omului și chipul omenesc al naturii. În continuare, aflăm: „Totul grăiește în univers, însă omul, marele vorbitor, este cel care spune primele cuvinte”.

Dar „În chip poetic locuiește omul” (Hölderlin). Imaginea poetică ne oferă lumea încrederii și a lumii luminilor. Reveria ne ajută să locuim inspirat lumea. Tot ea pune în relief idealizarea, care ne eliberează de poverile vieții, ale timpului, de terorii „duratei profane”.

Cea mai puternică forță de idealizare rezidă în copilăria arhetipală. Energia psihică, principiu de viață profundă, pe care Jung o conferă arhetipurilor, permite probabilitatea reînceperilor ființării, observăm noi, pe cont propriu și la cote specifice.

Jung, inițiatorul *psihologiei abisale* și al *inconștientului colectiv*, observă, în cadrul proceselor de *individuație* (tendința asimptotică de realizare a Sinelui, arhetip al totalității, prin desfășurarea tuturor virtualităților înscrise în psihicul omenesc, psihic care aduce unicitatea), o pulsione superioară de ordine și sens. Tot Jung postulează *sincronicitatea* ca principiu de înlănțuire a cauzelor. În această atmosferă plăsmuită de Jung, pot să spun că tot ce scriu este o guvernare a Sinelui meu, care îmi transmite ce să exprim. În dezvoltarea și exemplificarea temei *Cunoaștere și creație* folosesc instrumente care sunt cunoscute sub o terminologie consacrată, reunite de noi sub formula „5S”: Structuralismul, Semiotica (Semiologia), Sincretismul, Simbolistica, Stilistica.

Structuralismul, în accepția noastră, prezintă sistemul de relații medic-pacient-colectivitate-societate-mediu în vederea cunoașterii cauzei imbolnăvirilor și stăpânirea patologiei prin asistența medicală primară.

În specialitatea MG/MF acționăm conform unei structuri pentadice (facerea *binelui*, stabilirea *unității*, promovarea *sănătății*, căutarea *originii* fenomenelor și realizarea *integrării* datelor). A se vedea RMR nr. 4/2012.

Semiotica este definită ca știința care studiază funcția semnelor. În cadrul ei avem *semiologia* medicală, care se ocupă de studiul simptomelor și semnelor în diferite afecțiuni și cu metode de punere a lor în evidență. În cadrul semioticii prezentăm formula mnemotehnică SOLDAT, care ne permite culegerea datelor și asamblarea lor în scop diagnostic și terapeutic (S = subiectiv, simptome oferite de pacient; O = obiectiv, elemente constatate de medic; L = laborator, date oferite de investigații; D = diagnostic de etapă; A = ancorarea anamnezică și eco-epidemiologică; T = totalul, diagnosticul final).

Sincretismul reprezintă îmbinarea genuină a unor elemente eterogene ce își găsesc locul în gândirea medicului, care vizează implementarea obiectivă a unor nevoi pentru om și societate.

În acest sens am dezvoltat conceptele *Medicina verticalității* (medicina omului sănătos, activ, educat, părtaș și demn) și *Decalogul sănătății*, prezentate în cartea „Medicina generală”, sub redacția lui Marin Voiculescu.

Am participat la crearea emblemei-insignă a MG/MF (produs al muncii în echipă), imagine fina-

lizată grafic de dr. Cristina Bușoi, și am propus o nouă emblemă a medicinei (RMR nr. 2/2013). O ultimă acțiune sincretică apare în RMR nr. 3/2017, când am preconizat o posibilă emblemă a României.

Simbolistica se constituie ca o metodă de punere în evidență a simbolurilor. Medicul este un raționalist, dar și un subiect cu intuiții vizionare, care permite acoperirea științifică a câmpului profesional. Putem ilustra acest capitol prin prezentarea mai multor noțiuni elaborate de noi: medicul de MG/MF ca *genmed*, fenomenul *transpunctic*, curba evoluției vieții omului prin folosirea imaginii literei omega (Ω). Aici am putea nota unele titluri sugestive ale materialelor prezentate: *Patologia deformativă* (RMR nr. 2/2015), *Carpați ai sănătății* (RMR nr. 1/2017, eseu care are în vizor medicina de MG/MF).

Stilistica – permite exprimarea obiectivă, într-o manieră personală, a datelor ce sunt comunicate, în care își găsesc locul punctări reflexive prin mijloace lingvistice sau o anumită așezare în pagină ce facilitează receptarea textului. În unele dintre eseuri folosim, la un titlu expresiv, și un subtitlu. Temele dezvoltate au un *motto* și se încheie cu un capitol – *Notații finale*. Redăm câteva titluri: „Tulburarea metabolică și dereglarea vasculară interconectate patogenic, ca tară genetică. Sindromul dismetabopres” (RMR nr. 4/2005); „Învârstnicirea omului. Marginalii” (RMR nr. 4/2011); „Trans-explorarea, un dincolo valoric. Paradigmă cognitivă” (RMR nr. 4/2016).

În cadrul stilisticii se poate observa folosirea frecventă a grupărilor de noțiuni în spatele unei litere de tipul „7S”, în structura „5S” sau prin folosirea imaginii unei litere – „î” (modelul în „î” al ființei românești), litera „ Ω ” (curba evoluției vieții) – precum și uzul unor formule pnemotehice.

Contexte revelatorii

Când spui Eminescu și parcurgem „Fragmentarium” sau sintezele întru unitate holistică a operei sale de tipul „Eminescu doinește...”, nu poți să nu ai un sentiment de profundă admirație pentru el.

În capitolul *Cultură și știință* din „Fragmentarium”, Eminescu privește cultura ca un izvor al împlinirii chemării omenești, al moralității, dar și ca o îmbinare intimă cu frumusețea creației. El apreciază că datoria fiecărui om este „să lucreze și să cugețe în cercul ce îi aparține lui și, pentru ca să nu o facă unilateral și în strâmtoarea spiritului, de aceea va trebui să întindă activitatea sa pe toate terenurile care sunt situate în cercuri împrejurul cercului său propriu”.

Medicul, ne spune Poetul Național, cu largi cunoștințe luminoase și reîmprospătore de spirit, este un medic cult.

Știm că Mihai Eminescu, Lucian Blaga, Nichifor Crainic, ca să dăm numai câteva nume, s-au format respirând un aer germanic.

Eu mă consider a fi un iubitor al spiritualității germane pe linia mișcării *Sturm und Drang* („furtună și avânt“), care îl avea în centrul ei pe Goethe și, alături de el, pe Schiller. Mișcarea vădea o puternică tendință de afirmare a puterii de creație, în funcție de sensibilitatea actantului, cu punerea în evidență a manifestării naturii originare.

Goethe percepea *arhetipul* (fenomenul originar) ca formă a vieții primare. Să avem în vedere în acest sens asistența medicală primară, forță de prim contact și a continuității îngrijirii medicale, generatoare a cunoașterii, cuprinderii și rezolvării problemelor.

Iar de la Schiller am putea rămâne cu îndemnul dătător de putere: *Seid einig, einig, einig* („Fiți uniți, uniți, uniți!“).

Reamintim că medicul de MG/MF, în accepția germană, este un *Der Bauer* („pion“) care se conformează unor reguli fundamentale ale acțiunii.

În instruirea mea, la propriu, un rol important l-am avut *Bildungsromanul* („romanul de formare“), prin extensie, cărțile, tratatele de medicină. De altfel, eu am fost numit de conf. dr. Marian Moangă și de scriitorul Vasile Băran ca „om de carte“.

În micile mele ascensiuni filosofice, mă opresc la Hegel (cu triada teză-antiteză-sinteză), la Schopenhauer, care, plecând de la *Weltanschauung* (concepția despre viață a oamenilor) ne propune „lumea ca voință și reprezentare“.

Se cuvine să trecem în revistă noțiunea de *Lebensphilosophie* („filosofia vieții“), lansată de O. Spengler, propovăduindu-se *etnocrația* ca unitate națională, în conformitate cu specificul autohton.

În continuarea percepțiilor de expresie germanică, ne oprim la Fr. Nietzsche. De la el știm că ne aflăm sub influența *apoliniciului*, ce provine de la Apollo, zeul medicinei, categorie estetică care include îmbăierea în lumină, în lumea fanteziei, a predicției, a competiției și a poeziei.

Fr. Nietzsche preconizează *prietenia stelară*, iar noi ne mândrim cu prietenia opaițelor. Avem în vedere prietenia noastră cu dr. Eugen M. Șerbănescu, cu Dr. Bruno Lazare și Dr. Mircea Pretorian.

Autorul lui *Der Wille zur Macht* („Voința de putere“) și al lui *Ecce Homo* vorbea de argonauți ai spiritului. Am avut plăcerea ca și eu să fiu cuprins

în categoria argonauților de către Prof. Dr. Octavian Buda, istoric al medicinei.

Ca o aplicare a receptării formelor de exprimare din limba germană se află conceptul elaborat de noi în decriptarea patologiei ascunse, grație *Fenomenului Eisberg – Schatten – Nacht – Licht* („munte de gheață plutitor – umbră – noapte – lumină“).

Aș vrea să relev faptul (o surpriză!) că o parte dintre formulările mele, făcute publice, le-am regăsit apoi în gândirea lui Giordano Bruno (1548-1600), om deplin al Renașterii, preocupat de a cuprinde totalitatea realității, de sistematizare a cunoștințelor prin formule mnemotehnice și de îngemănarea reflecției filosofice cu literatura. În acest sens, cităm lucrările sale *De la causa, principio e uno* („Despre cauză, principiu și unitate“), *Degli eroici furori* („Despre eroicele avânturi“), în care regăsesc aventura mea pentru ca disciplina de medicina generală să fie recunoscută ca specialitate, și *Ars reminiscendi* („Arta aducerii aminte“).

Giordano Bruno vedea unitatea universală ca pe un „acord constant al contrariilor“, observație plecată de la Nicolaus Cusanus, cu a sa faimoasă *Coincidentia oppositorum*, pe care și eu am dezvoltat-o în lucrarea *Antropologia ecuatorială* (RMR nr. 3/2009).

Formularea filosofului italian „Binele suprem, absoluta perfecțiune, fericirea desăvârșită este întemeiată pe unitatea care îmbrățișează totalitatea“ o regăsim în pentada specialității de medicină generală, care se întemeiază pe următoarele trăsături: *binele* (să faci binele!), *unitatea și unicitatea* organismului uman, *sănătatea* (exprimare bio-psiho-socio-culturală), *obârșia* (cauză primă, depistarea precoce, devenirea) și *integrarea* (sinteză diagnostică și terapeutică, apanaj al viziunii holistice către omul „total“). Putem spune că binele se întâlnește cu unitatea organismului în căutarea fericirii – sănătatea – pentru a se topi în brațele totalității, ale omenescului.

Prin rațiune, cu gândul la totalitatea lucrurilor, punctează filosoful: *Cine izbutește să le înțeleagă unitatea posedă tot; cine nu izbutește nu ajunge la nimic...*

În ceea ce privește *Formula SEIF* (*substanță, energie, informație, formă*), gazdă ontologico-gnozeologică întru relevarea lumii, precizată de noi, pe aceasta o întâlnim în gândurile lui Giordano Bruno. Tot ce se face și se desface în univers se realizează prin Dumnezeu. *Substanța divină creează forme individuale.*

Mizeria, Durerea și Moartea, pe care noi le numim mnemotehnic *MaDaM univers*, ocupă numai o parte din univers.

Un concept important dezvoltat de Giordano Bruno este *intelectul universal*, care acoperă, în condițiile cunoștințelor epocii, partea de energie și informație a SEIF-ului, el fiind considerat a fi sufletul lumii. Intelectul universal este văzut de Orfeu ca „ochi al lumii“, de Empedocle, ca „principiu al deosebirilor“, iar Plotin îl numește „părinte și zămislicitor“.

În eseul nostru „Harul românesc. Propunere pentru o emblemă“ (RMR nr. 3/2017), care are în vedere o „emblemă luminatoare“, poate cea mai bună încheiere a sa ar fi constituit-o șarja virulentă prin care Giordano Bruno condamnă neștiința și persiflează „luminile zilei“. Iată îndemnul ironic pe care îl lansează: „Retrageți-vă în sărăcia duhului, fiți umili cu mintea, renunțați la rațiune, stingeți acea lumină de foc a intelectului ce vă aprinde, vă arde și vă consumă“.

Expunerea roadelor profesionale

Actul creator dă sens existenței personale, dar el, prin însumări multiple în plan național, ajută la construcția unei lumi mai bine edificate, în acord cu progresul tehnologic și științific al epocii.

Medicul de MG/MF, *genmedul*, cum îl definim noi, agent al naturalului și holismului într-o formulă neoanimistă, se află în căutarea unui sigiliu interși transpoligonal, al binelui, adevărului și frumuseții, al accesibilității și trainicului, pe care îl aplică populației asistate.

Modestia îi șade bine medicului creator, dar ce ne facem cu ideile care îl locuiesc și pe care el simte nevoia să le apere, să le difuzeze pentru a fi discutate și, după caz, îmbrățișate, pentru a-și câștiga rezidență în Cetate? Aceste idei, care au un scop, cer să fie finalizate, să devină roade.

Redăm în rezumat activitatea noastră, pe care o seriem în 11 secțiuni:

1. Publicații (cărți, reviste);
2. Concepte în premieră și de interes general;
3. Definiții, delimitări riguroase;
4. Observații inedite;
5. Articole medicale de referință;
6. Clasificări originale;
7. Călăuze de soi;
8. Terminologii consistente;
9. Formule mnemotehnice;
10. Propuneri de interes major către societate;
11. Formulări expresive.

Spațiul nu ne permite să prezentăm exemple elocvente.

Notații finale

1. În prag aniversar, 100 de ani de la constituirea României Mari, ne vin în minte gândurile rostite de trei mari personalități românești, întru pomenire și deșteptăciune:

- a) „Bine-ați venit, frați ardeleni! De 1.000 de ani vă așteptăm și ați venit să nu ne mai despartim niciodată“. (Ionel I.C. Brătianu)
- b) „Țara nu merge pentru că n-are cap!“ (Patriarhul Miron Cristea)
- c) „N-au să fie destule blesteme ca să pedepsească în vecii vecilor crima ce o pregătiți azi împotriva românismului“. (Constantin Stere)

2. Noi, pociumbii și fiii insolați cultural, dorim ca Țara să redevină prosperă, în regie proprie și fără miros de străinătate.

3. Eseul de față prezintă o aplecare gnomică: vecinic se impune corelația cunoaștere – creație.

4. „Cu cât cunoști mai mult, cu atât iubești mai mult“. (Leonardo da Vinci)

5. „Imaginația este mai importantă decât cunoașterea“. (Albert Einstein)

6. La formulările clasice *Acta, non verba* și *Verba volant, scripta manent* adăugăm: cât „cânt“ și urc sănătatea pe pisc, atâta sunt.

7. Formularea „Biruit-a gândul“ luminează, deschide întrebări și culege răspunsuri.

8. Trăind din copilărie în spațiul mioritic, având ca element de referință *coasta* (element de sinteză al spațiului mioritic, individualizat de noi), am simțit că am înscris în codul genetic urcarea îndelungă spre culme, de unde se poate medita la cele înalte.

9. Oswald Spengler, autorul cărții „Declinul Occidentului“, ne transmite gândul: „O lume artificială pătrunde și otrăvește lumea naturală“.

10. „«Calea cea bună» s-a pierdut poate chiar înainte de a se fi deschis! (...) Suntemamnați la captivitate. O captivitate într-o societate rău alcătuită“. (Petru Pânzaru)

11. „Silit de împrejurări, ajung să mă rog doar pentru cerințele fundamentale proprii existenței la limită pe acest pământ amețit, și pentru nimic altceva pământesc“. (C.D. Zeletin)

12. „Dacă faza miturilor n-ar fi trecut, ar fi nevoie de un mit nou să unească individul și națiunea într-un nou simbol“. (Simion Mehedinți)

BIBLIOGRAFIE

1. **Bagdasar N., Bogdan Virgil, Narly C.** Antologie filozofică. Filozofi străini. Ed. Casa Școalelor, București, 1943
2. **Bușoi Gr.** Din adânc spre cele înalte. Eseurile unui ostenitor într-ale medicinei. Ed. Amaltea, București, 1997
3. **Cosma D.** Socrate, Bruno, Galilei în fața justiției. Ed. Sport-Turism, București, 1982
4. **Drăgușin I.** (îngrijitor ediție). Eminescu doinește... Ed. Speteanu, București, 2012
5. **Eminescu M.** Fragmentarium (Ediție după manuscrise... de Magdalena D. Vatamaniuc). Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1981
6. **Gusdorf G.** Mit și metafizică. Ed. Amarcord, Timișoara, 1996
7. **Mehedinți S.** Trilogie. Știința – Școala – Viața, cu aplicări la poporul român. Ed. Cugetare / Georgia Delofras, București, 1940
8. **Pânzaru P.** Captivi în societate. Cursa spre moartea mondială. Ed. Artemis, București, 2001
9. **Spengler O.** Omul și tehnica. Contribuție la o filozofie a vieții. Ed. Orion, Oradea, 1996
10. **Tonoiu V.** Antologii arhaice în actualitate. Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1989
11. **Voiculescu M.** (sub redacția). Medicina Generală, vol. 1. Ed. Medicală, București, 1990
12. **Zeletin C.D.** Domnu-i domn și lerui ler. Ed. Spandugino, București, 2017
13. *** Dicționarul personalităților din România, Biografii contemporane, Ediția 2017. Editura Anima, București, 2017
14. *** Antologie de autori și texte (sub redacția Constantin Bogdan Și Virgil Răzeșu). Ed. Răzeșu, Piatra Neamț. Ediția întâi (2015), Ediția a doua (2017)
15. *** Revista Medicală Română. Ed. Amaltea, București, 1992-2017